ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΤΟΥ ΓΕΝΙΚΟΥ ΕΙΣΑΓΓΕΛΕΑ CLAUS GULMANN της 13ης Δεκεμβρίου 1991 *

Κύριε Πρόεδρε,
Κύριοι δικαστές,

1. Αντικείμενο της παρούσας υποθέσεως είναι, συνοπτικά, το εξής:

Κατά το τέλος του έτους 1988, το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο διοργάνωσε γενικό διαγωνισμό προκειμένου να πληρώσει μια θέση προϊσταμένου τμήματος για να διευθύνει το γραφείο πληροφοριών στο Παρίσι.

Ο Jean-Louis Burban, υπάλληλος βαθμού Α 4 στο Κοινοβούλιο, επιθυμούσε να συμμετάσχει στον διαγωνισμό και, ως εκ τούτου, υπέβαλε υποψηφιότητα. Ωστόσο, η εξεταστική επιτροπή τον απέκλεισε από τον διαγωνισμό λόγω του ότι δεν είχε επισυνάψει τα σχετικά δικαιολογητικά ως προς τις σπουδές και την επαγγελματική πείρα που ανέφερε στην αίτηση υποψηφιότητας. Μετά την απόρριψη αυτή, υπήρξε ανταλλαγή υπηρεσιακών σημειωμάτων μεταξύ της εξεταστικής επιτροπής και του Burban, ο οποίος αμφισβητούσε το βάσιμο της αποφάσεως της εξεταστικής επιτροπής. Ειδικότερα, ο Burban ανέφερε ότι δεν υπέβαλε τα δικαιολογητικά λόγω του ότι είχε επικοινωνήσει με τον προϊστάμενο της υπηρεσίας «Υπηρεσιακή κατάσταση με διοίκηση προσωπικού» στη διεύθυνση προσωπικού του Κοινοβουλίου, ο οποίος τον είχε πληροφορήσει ότι τα αναγκαία έγγραφα προς εξέταση της υποψηφιότητάς του, τα οποία βρίσκονταν στον προσωπικό του φάκελο, θα αποστέλλονταν απευθείας από τη διοίκηση του Κοινοβουλίου στην εξεταστική επιτροπή. Ωστόσο, η εξεταστική επιτροπή ενέμεινε στην απόφασή της.

Ο Burban άσκησε προσφυγή κατά του Κοινοβουλίου ζητώντας να ακυρωθεί η απόφαση της εξεταστικής επιτροπής. Με απόφαση της 20ής Ιουνίου 1990, το Πρωτοδικείο απέρριψε την προσφυγή [1]. Ο Burban άσκησε αναίρεση κατά την αποφάσεως αυτής ενώπιον του Δικαστηρίου. Δεν δέχεται ότι το σφάλμα που διέπραξε, το οποίο συνίσταται στο ότι δεν επισύναψε στην αίτηση υποψηφιότητας τα αναγκαία δικαιολογητικά, μπορεί να συνεπάγεται τόσο σοβαρές συνέπειες. Κατ' αυτόν, το σφάλμα είχε εντελώς τυπικό χαρακτήρα και μπορούσε ευχερώς να αποκατασταθεί. Εξάλλου, θεωρεί ότι, λόγω των ειδικών περιστάσεων, έπρεπε να του δοθεί η δυνατότητα αυτή. Πρώτον, διότι ένα από τα μέλη της εξεταστικής επιτροπής γνώριζε καλώς ότι εν πάση περιπτώσει πληρούσε τις ουσιαστικές προϋποθέσεις για να συμμετάσχει στον διαγωνισμό και, δεύτερον, διότι το σφάλμα οφειλόταν στο γεγονός ότι ο αναιρεσείων έδωσε πίστη στις πληροφορίες που είχε λάβει από τον προαναφερθέντα υπάλληλο του Κοινοβουλίου, ο οποίος όφειλε να είναι εν γνώσει της ακολουθητέας διαδικασίας.

Η απόφαση του Πρωτοδικείου μαρτυρεί, κατά τον Burban, υπερβολική τυπικότητα. Οι ισχυρισμοί αυτοί συγκεντρώνονται στον μοναδικό λόγο που ο αναιρεσείων προβάλλει προς στήριξη της αναιρέσεώς του, δηλαδή ότι η αναιρεσιβαλλόμενη απόφαση συνιστά παράβαση και εσφαλμένη ερμηνεία του καθήκοντος αρωγής έναντι των υπαλλήλων, καθώς και παραβίαση της αρχής της χρηστής διοικήσεως. Θεωρεί ότι από τις αρχές αυτές προκύπτει ότι έπρεπε να του είχε δοθεί η δυνατότητα να υποβάλει εκ των υστέρων τα αναγκαία δικαιολογητικά για την εξέταση της υποψηφιότητάς του.

* Γλώσσα του πρωτοτύπου: η δανική.

1 — Υπόθεση T-133/89, Burban κατά Κοινοβουλίου (Συλλογή 1990, σ. II-245).

Όσον αφορά τις λεπτομέρειες των πραγματικών περιστατικών της παρούσας υποθέσεως και τους νομικούς ισχυρισμούς που ανέπτυξαν οι διάδικοι, παραπέμπω στην απόφαση του Πρωτοδικείου και στην έκθεση ακροατηρίου.

2. Ευθύς εξαρχής αναφέρω ότι, κατά την άποψή μου, το Πρωτοδικείο κατέληξε στο ορθό αποτέλεσμα. Οι αιτιολογικές σκέψεις που έχουν σημασία είναι οι 21 έως 40 της αποφάσεως, τις οποίες δέχομαι.

Επιβάλλεται να τονιστεί ότι η επίμαχη απόφαση όχι μόνο δεν μαρτυρεί υπερβολική νομική τυπικότητα αλλά, αντιθέτως, βασίζεται σε ουσιώδεις αρχές του διοικητικού δικαίου, οι οποίες έχουν επίσης εφαρμογή στη διοργάνωση των γενικών διαγωνισμών. Η διοικητική διαχείριση στον τομέα αυτόν οφείλει συγχρόνως να εξασφαλίζει την ίση μεταχείριση μεταξύ των υποψηφίων και την όσο το δυνατό ταχύτερη και ορθολογικότερη εξέλιξη των εργασιών του διαγωνισμού, λαμβάνοντας υπόψη ότι οι υποψήφιοι δικαιούνται να απαιτούν αντικειμενική εκτίμηση.

3. Δεν αμφισβητείται εν προκειμένω ότι:

— στην προκήρυξη του διαγωνισμού αναφερόταν αρκετές φορές ότι τα αναγκαία δικαιολογητικά για την εξέταση των υποψηφιοτήτων έπρεπε να υποβληθούν πριν από τη λήξη της προθεσμίας για την υποβολή των υποψηφιοτήτων·

— στην προκήρυξη του διαγωνισμού αναφερόταν επίσης σαφώς ότι αυτή η υποχρέωση αποδείξεως ίσχυε επίσης για τους μόνιμους και λοιπούς υπαλλήλους του Κοινοβουλίου, και

— αναφερόταν ότι η νομική συνέπεια της παραλείψεως υποβολής των δικαιολογητικών εντός της προβλεπόμενης προθεσμίας συνίστατο στον αποκλεισμό των ενδιαφερομένων από τον διαγωνισμό.

Είναι καθόλα σύνηθες να απαιτείται η προσκόμιση τέτοιων δικαιολογητικών και να προσδίδεται σ' αυτά η προαναφερθείσα νομική συνέπεια σε περίπτωση μη τηρήσεως της υποχρεώσεως αυτής.

Στους διαγωνισμούς που διργανώνουν τα κοινοτικά όργανα είναι δυνατό να συμμετέχουν αρκετές εκατοντάδες ή και αρκετές χιλιάδες υποψηφίων. Επομένως, πρέπει να καθορίζονται σαφείς κανόνες και ευχερείς στην εφαρμογή. Είναι αυτονόητο, και συγχρόνως σύμφωνο με τη δίκαιη κατανομή των καθηκόντων, ότι η προσκόμιση των απαιτούμενων δικαιολογητικών βαρύνει τους υποψηφίους[2]. Η εξεταστική επιτροπή δεν μπορεί να έχει ως έργο την εκτίμηση του λόγου μη τηρήσεως της υποχρεώσεως προσκομίσεως των δικαιολογητικών. Είναι προφανές ότι η εξεταστική επιτροπή δεν μπορεί να έχει θετική υποχρέωση να εξακριβώνει — για παράδειγμα ξεφυλλίζοντας τους φακέλλους των εσωτερικών υποψηφίων — ότι οι υποψήφιοι πληρούν de facto τις προϋποθέσεις που τίθενται εν προκειμένω. Ούτε η εξεταστική επιτροπή μπορεί να έχει ως έργο να εκτιμά αν ένας υποψήφιος ο οποίος δεν υπέβαλε τα απαιτούμενα δικαιολογητικά είναι σε θέση να επανορθώσει την παράλειψη αυτή και, σε περίπτωση καταφατικής απαντήσεως, αν υπάρχουν κατά το μάλλον ή ήττον λόγοι συγγνώμης που να δικαιολογούν την παροχή στον ενδιαφερόμενο μιας τέτοιας δυνατότητας. Κατ' αυτόν τον τρόπο, η εξεταστική επιτροπή θα είχε να αντιμετωπίσει ένα έργο εξαιρετικά βαρύ και το οποίο, εν πάση περιπτώσει, θα έθετε δυσχερή ζητήματα οριοθετήσεως.

2 — Το Δικαστήριο επανειλημμένως έκρινε ότι εναπόκειται στους υποψηφίους — και όχι στην εξεταστική επιτροπή — να προσκομίσουν τα δικαιολογητικά που επιτρέπουν στην εξεταστική επιτροπή να εκτιμήσει αν οι υποψήφιοι πληρούν τις ουσιαστικές προϋποθέσεις για να συμμετάσχουν στον διαγωνισμό, για παράδειγμα, απόφαση της 12ης Ιουλίου 1989, 225/87, Belardinelli κατά Δικαστηρίου (Συλλογή 1989, σ. 2353, 2384).

Ορθώς, επομένως, η προκήρυξη του διαγωνισμού είναι σαφής επί του σημείου αυτού. Εναπόκειται στους υποψηφίους να προσκομίζουν τα αναγκαία δικαιολογητικά για την εξέταση της υποψηφιότητάς τους και η εξεταστική επιτροπή δεν έχει την ευχέρεια να δέχεται υποψηφίους οι οποίοι δεν πληρούν την απαίτηση αυτή.

Ασφαλώς, ένας τέτοιος σαφής κανόνας συνιστά επίσης καλή βάση εκκινήσεως για να διασφαλιστεί η τήρηση της αρχής της ίσης μεταχειρίσεως μεταξύ των υποψηφίων, περιλαμβανομένης και της ίσης μεταχειρίσεως μεταξύ των εσωτερικών και εξωτερικών υποψηφίων.

Υπό τις προϋποθέσεις αυτές, οι υποψήφιοι δεν μπορούν να επικαλούνται το καθήκον αρωγής της διοικήσεως προκειμένου να επιτύχουν το δικαίωμα να επανορθώσουν διαπραχθέν σφάλμα σχετικά με την προσκόμιση των δικαιολογητικών.

4. Αυτό ισχύει και έναντι του Burban. Οι ειδικές περιστάσεις που επικαλείται, θεωρούμενες ως συνηγορούσες υπέρ του να του επιτραπεί να επανορθώσει το διαπραχθέν σφάλμα, δεν είναι ικανές να δημιουργήσουν παρέκκλιση στη σαφή προϋπόθεση που τίθεται με την προκήρυξη του διαγωνισμού.

Δεν υπάρχει λόγος να αναφερθώ διεξοδικώς στο γεγονός ότι ένα από τα μέλη της εξεταστικής επιτροπής γνώριζε ότι ο Burban πληρούσε τις απαιτούμενες προϋποθέσεις ως προς τις εξετάσεις και την επαγγελματική πείρα. Το τυχαίο αυτό γεγονός δεν μπορεί να θεμελιώσει εξαίρεση σε σχέση με τις σαφείς και προσήκουσες απαιτήσεις της προκηρύξεως του διαγωνισμού, ενόψει των δικαιολογητικών. Αντιθέτως, μια τέτοια εξαίρεση θα δημιουργούσε δυσμενή διάκριση έναντι των άλλων υποψηφίων των οποίων οι υποψηφιότητες θα έπρεπε να απορριφθούν διότι, τυχαίως, η εξεταστική επιτροπή δεν περιελάμβανε κανένα μέλος το οποίο τους γνώριζε.

Ο Burban προέβαλε ότι έπρεπε να του επιτραπεί να επανορθώσει το σφάλμα, διότι αυτό οφειλόταν σε πληροφορίες τις οποίες είχε λάβει από υπάλληλο του Κοινοβουλίου. Το Πρωτοδικείο έλαβε θέση επί του επιχειρήματος αυτού χωρίς να κρίνει σαφώς αν τέτοιες εσφαλμένες πληροφορίες είχαν δοθεί στον Burban, εφόσον το Πρωτοδικείο θεώρησε ότι οι πληροφορίες στις οποίες αναφερόταν ο ενδιαφερόμενος, «αν υποτεθεί ότι αυτό αποδεικνύεται και μολονότι είναι λυπηρό», δεν ήταν ικανές να τον δικαιώσουν. Συμμερίζομαι την άποψη του Πρωτοδικείου επί του σημείου αυτού.

Ο Burban δεν μπορεί να επικαλείται δηλώσεις των οποίων το περιεχόμενο είναι αντίθετο προς τους σαφώς καθορισθέντες κανόνες όσον αφορά την εξέλιξη των εργασιών του διαγωνισμού, δηλώσεις που προέρχονταν από μη αρμόδιο υπάλληλο. Είναι προφανές ότι ο εν λόγω υπάλληλος δεν είχε καμιά αρμοδιότητα για να τροποποιήσει την υποχρέωση επισυνάψεως των δικαιολογητικών, όπως αυτή είχε καθοριστεί σαφώς στην προκήρυξη του διαγωνισμού από την αρμόδια για τους διορισμούς αρχή (στο εξής: ΑΔΑ). Οι δηλώσεις του υπαλλήλου αυτού δεν μπορούν ούτε να παράσχουν τη δυνατότητα ούτε — κατά μείζονα λόγο —

να υποχρεώσουν την εξεταστική επιτροπή ή την ΑΔΑ να ενεργήσουν αντίθετα από την προκήρυξη του διαγωνισμού. Η άποψη αυτή επιβεβαιώνεται, άλλωστε, από τη νομολογία κατά την οποία δεν είναι δυνατό να γίνεται επίκληση δηλώσεων αντίθετων προς τον Κανονισμό Υπηρεσιακής Καταστάσεως (στο εξής: ΚΥΚ)· σχετικώς, παραπέμπω στην απόφαση του Δικαστηρίου στην υπόθεση Βλάχου[3] καθώς και στις προτάσεις του γενικού εισαγγελέα Warner στην υπόθεση Dautzenberg[4].

5. Ο Burban υποστηρίζει, εξάλλου, ότι από τη νομολογία του Δικαστηρίου προκύπτει ότι η εξεταστική επιτροπή, λόγω του καθήκοντος αρωγής και της αρχής της χρηστής διοικήσεως, ήταν υποχρεωμένη να εφαρμόσει τη διάταξη του άρθρου 2, παράγραφος 2, του Παραρτήματος ΙΙΙ του ΚΥΚ, κατά το οποίο είναι δυνατό να ζητείται από τους υποψηφίους η χορήγηση οποιουδήποτε συμπληρωματικού εγγράφου ή πληροφορίας. Σχετικώς, ο Burban επικαλέστηκε τις αποφάσεις του Δικαστηρίου της 23ης Οκτωβρίου 1986, Schwiering κατά Ελεγκτικού Συνεδρίου[5] και της 4ης Φεβρουαρίου 1987, Maurissen κατά Ελεγκτικού Συνεδρίου[6]. Κατά τη γνώμη μου, το επιχείρημα αυτό δεν ανθίσταται στην ανάλυση. Πρώτον, η αντίθετη ένδειξη συνηγορεί κατά της θέσεως αυτής, δεδομένου ότι μια τέτοια υποχρέωση δεν προκύπτει από τη διατύπωση της προαναφερθείσας διατάξεως. Δεύτερον, το Δικαστήριο, με την απόφαση της 25ης Απριλίου 1978, Allgayer κατά Κοινοβουλίου[7], έκρινε ότι η εξεταστική επιτροπή δεν έχει τέτοια υποχρέωση. Οι δύο αποφάσεις που επικαλείται ο Burban δεν μετέβαλαν τη νομική κατάσταση στον τομέα αυτόν. Οι δύο αυτές αποφάσεις αφορούσαν καταστάσεις

— σχετικές με εσωτερικούς διαγωνισμούς,

— με μειωμένο αριθμό υποψηφίων,

— στις οποίες οι ενδιαφερόμενοι υπάλληλοι είχαν υποβάλει τα δικαιολογητικά εντός της προθεσμίας υποβολής των υποψηφιοτήτων, και

— στις οποίες η εξεταστική επιτροπή είχε αποφασίσει να κάνει χρήση της ευχέρειας, στην οποία αναφέρεται το άρθρο 2, παράγραφος 2, να ζητήσει πρόσθετες πληροφορίες.

Ορθώς εξεταζόμενες, οι δύο αποφάσεις αφορούν, επομένως, το ζήτημα των λεπτομερειών ως προς τη χρήση της ευχέρειας του άρθρου 2, παράγραφος 2, εφόσον η εξεταστική επιτροπή αποφάσισε να κάνει χρήση της ευχέρειας αυτής.

3 — Απόφαση της 6ης Φεβρουαρίου 1986, 162/84, Βλάχου κατά Ελεγκτικού Συνεδρίου (Συλλογή 1986, σ. 481, 491).

4 — Απόφαση της 28ης Οκτωβρίου 1980, 2/80,Dautzenberg κατά Δικαστηρίου (Rec. 1980, σ. 3107, 3121).

5 — Απόφαση της 23ης Οκτωβρίου 1986, 321/85,Schwiering κατά Ελεγκτικού Συνεδρίου (Συλλογή 1986, σ. 3199).

6 — Απόφαση της 4ης Φεβρουαρίου 1987, 417/85,Maurissen κατά Ελεγκτικού Συνεδρίου (Συλλογή 1987, σ. 551).

7 — Υπόθεση 74/77, Allgayer κατά Κοινοβουλίου (Rec. 1978, σ. 977). Στην υπόθεση αυτή, η εξεταστική επιτροπή ενός γενικού διαγωνισμού βάσει τίτλων και εξετάσεων απέκλεισε από τις γραπτές εξετάσεις μια υποψηφία, υπάλληλο της Επιτροπής, λόγω του ότι, βάσει των τίτλων που υπέβαλε η υποψηφία, η εξεταστική επιτροπή δεν ήταν σε θέση να της απονείμει τον αριθμό των βαθμών που απαιτούσε η προκήρυξη του διαγωνισμού για να μπορεί να συμμετάσχει στις γραπτές εξετάσεις. Η υπάλληλος ζήτησε να προσκομίσει πρόσθετα δικαιολογητικά. Με τη σκέψη 9 της αποφάσεως, το Δικαστήριο έκρινε ότι:
« Η προσφεύγουσα αντιλήφθηκε την αναγκαιότητα να υποβάλει πλήρη φάκελο επισυνάπτοντας περιττά έγγραφα, όπως αντίγραφο του απολυτηρίου της και αντίγραφο του διπλώματος μέσων κατωτέρων σπουδών, των οποίων η κατοχή ήταν προφανής ενόψει του πανεπιστημιακού της διπλώματος·
στην περίπτωση ενός διαγωνισμού βάσει τίτλων, από την ίδια τη φύση του διαγωνισμού είναι υποχρεωτικό οι τίτλοι να επισυνάπτονται στην αίτηση υποψηφιότητας, χωρίς η εξεταστική επιτροπή να υπέχει την υποχρέωση να τους απαιτήσει από τους υποψηφίους·
αν η προσφεύγουσα δεν επισύναψε στην αίτηση υποψηφιότητας τα πιστοποιητικά τα οποία απέστειλε μεταγενέστερα, δεν έχει παρά να μέμφεται τον εαυτό της και να υποστεί τις συνέπειες·
πρέπει εξάλλου να παρατηρηθεί ότι, σύμφωνα με τα βασικά αντικειμενικά κριτήρια που δέχθηκε η εξεταστική επιτροπή για να εκτιμήσει τους τίτλους των υποψηφίων, τα πιστοποιητικά αυτά δεν θα είχαν ληφθεί υπόψη ».

6. Κατά συνέπεια, η αναίρεση του Burban δεν μπορεί να ευδοκιμήσει. Όσον αφορά τα δικαστικά έξοδα θα πρέπει, κατ' εμέ, να βαρύνουν τον αναιρεσείοντα. Ωστόσο, από τις συνδυασμένες διατάξεις των άρθρων 69, παράγραφος 2, και 122 του Κανονισμού Διαδικασίας προκύπτει ότι ο ηττηθείς διάδικος φέρει τα δικαστικά έξοδα μόνον αν υπάρχει σχετικό αίτημα. Με τα αιτήματά του, το Κοινοβούλιο κάλεσε το Δικαστήριο να αποφανθεί επί των δικαστικών εξόδων σύμφωνα με τις διατάξεις του Κανονισμού Διαδικασίας. Αυτό δύσκολα μπορεί να ερμηνευθεί ως αίτημα με το οποίο ζητείται η καταδίκη του αντιδίκου στα δικαστικά έξοδα. Ως εκ τούτου, κάθε διάδικος πρέπει να φέρει τα δικαστικά του έξοδα.

7. Λαμβάνοντας υπόψη τις προηγούμενες σκέψεις, προτείνω στο Δικαστήριο να απορρίψει την αναίρεση και να κρίνει ότι κάθε διάδικος φέρει τα δικαστικά του έξοδα.